

Sekcije samostalno rešavajo samo o onih pitanjih o kojima su donesene načelne odluke u Stalnom Prosvetnom Veću ili za koje postoje jasni zakonski propisi; ali i tada sve njihove odluke postaju punovažne kad dobiju potvrdu predsedništva. A ako su pitanja koja rešavaju sekcije sporna, ili ako za njih nema jasnih zakonskih propisa, sekcije moraju za njih prethodno dobiti odluku stalnog Prosvetnog Veća.

Sekcije vrše i sve druge poslove koje im uputi Stalno Prosvet. Veće.

Čl. 16. Sekcija može biti stalnih i privremenih. Stalne se obrazuju od članova Stalnog prosvetnog Veća, a u privremenim može biti članova i izvan Stalnog Prosvetnog Veća, ali i tada u njima mora biti najmanje jedan član Veća. I te članove sekcija, kao i sve ostale, bira Stalno Prosvetno Veće.

Članovi sekcija koji nisu članovi Veća izborom za članove sekcija postaju vanrednim članovima Glavnog Prosvetnog Saveta. Njih potvrđuje Ministar Prosvete na godinu dana.

Čl. 17. Predsednik Stalnog Prosvetnog Veća, koji je i predsednik Glavnog Prosvet. Saveta, podpredsed. Stalnog Prosvetnog Veća i sekretar čine Predsedništvo Glavnog Prosvetnog Saveta.

Čl. 18. Predsedništvo Glavnog Prosvetnog Saveta raspoređuje i upućuje na rad ceo materijal, uređuje i vodi administrativni deo poslova oko Vrhovnog i Stalnog Veća. Ono predstavlja Glavni Prosvetni Svet u svima spoljnim odnosima.

Čl. 19. Sekretar Stalnog Prosvetnog Veća može postati lice, koje se odlikovalo svojim ranijim radom u pitanjima škole i nastave u opšte. Njega postavlja i smenjuje ukazom Ministar Prosvete na predlog Stalnog Prosvetnog Veća. On ima rang i platu činovnika sa fakultetskom spremom.

Čl. 20. Sekretar sa svojim pomoćnicima (u rang u pisara i sekretara Ministarstva) organizovao sekretarijat i kontrolni odelj Glavnog Prosvetnog Saveta. On vodi zapisnik Stalnog Prosvetnog Veća i Vrhovnog Prosvetnog Veća; on ili njegovi pomoćnici sekretari su sekcija.

Čl. 21. Stalno Prosvetno Veće može po odobrenju Ministra Prosvete, deo poslova svojih sekcija preneti na oblasne Sekcije Glavnog Prosvetnog Saveta, koje bi se organizovale u oblastima, a u kojima predsedava član Vrhovnog Prosvetnog Veća iz dotične oblasti u isto vreme i član sekcije. Odluke tih sekcija postaju punovažne kad dobiju potvrdu Predsedništva Glavnog Prosvetnog Saveta.

Čl. 22. Stalno Prosvetno Veće sastaje se najmanje dva put mesečno. Prema potrebi, koju ocenjuje Predsedništvo Saveta, može se sastajati i češće.

Čl. 23. Svi članovi Vrhovnog Prosvetnog Veća i Stalnog Prosvetnog Veća imaju nagradu od sednice na kojoj su bili; isto tako i članovi sekcija. Predsednik i podpredsednik pored toga imaju stalnu mesečnu nagradu.

Čl. 24. Ovlašćuje se Ministar Prosvete da na osnovu ovoga zakona propiše Kraljevim ukazom Uredbu o Glavnom Prosvetnom Savetu.

Ovom Uredbom određuje se i detaljniji propisi o sekcijama, sekretarijatu, kontrolnom odelu, oblasnim sekcijama, veličini i isplaćivanju nagrada članovima Glavnog Prosvetnog Saveta i o svemu ostalom što iz ovoga zakona proističe.

Čl. 25. Ministar Prosvete kad god prisustvuje sednicama ma koje instance Glavnog Prosvetnog Saveta (Vrhovnog ili Stalnog Veća ili sekcija) ima predsednička prava; ali on može dati te funkcije da vrši i redovni predsednik njihov.

Čl. 26. Ovaj zakon stupa u život od dana kad ga Kralj potpiše i bude obnarodovan u Službenim Novinama.

Od toga dana prestaje važiti Zakon o uređenju Glavnog Prosvetnog Saveta Kraljevine Srbije od 1. marta 1880. god. i njegov poslovnik od 15. januara 1887. god. P.B. 441. kao i svi zakoni i zakonski propisi o ovakvim i sličnim ustanovama u pokrajnima Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Čl. 27. Najdalje u roku od dva meseca, kad ovaj zakon stupi u život, izvršice se postavljanje članova Stalnog Prosvetnog Veća u smislu čl. 10. ovog zakona.

Neodrešena domovina.

— r Slovensko šolsko društvo za Koroško. Koroški Slovenci so si ustanovili »Slovensko šolsko društvo« s sedežem v Celovcu (Vetrinško predmestje 26. I. nadstropje). Povodom druge obletnice plebiscita je društvo obnovilo svoje delo. V prvi vrsti zbira darove, ki se bodo redno izkazovali v »Koroškem Slovencu«. »Slovensko šolsko društvo« ima enak namen, kakor naša Družba sv. Cirila in Metodaja.

Iz Jugoslavije.

— Vsem, ki so se me spominjali ob moji petdesetletnici, se tem potom za ljubezljivo pozornost najiskrenejše zahvaljujem. — Andrej R a d e.

— Naš položaj. Glasilo O. Z., »Naš Glas«, prinaša v 48. številki, ki nam pojasnjuje stanje vprašaja regulacije našega gmojnega položaja. Članek slove sledeče: Razočaranje. Na praznik narodnega ujedinjenja je prineslo dnevno časopisje vest, da se neznatno povišajo državnim nameščencem draginske doklade. O nabavnem prispevku, o ukinjenju maksimiranja, o izenačbi draginskih razredov in o ostalih naših zahtevah — o vsem tem ni ne duha ne sluha. Bridko razočaranje je bil naš delež na praznik narodnega ujedinjenja. Tem bridkejšje, ker so se zopet dvignile cene — in še prav znatno — vseh življenjskih potrebščin, in ne bo ono povišanje, o katerem je še dvomljivo, če bo veljalo že od 1. decembra dalje, zaleglo prav nič. — Bolj in bolj prodira med državnimi nameščenci prepričanje, da je bilo vse obečanje preteklih tednov le igra in da je bilo pray malo resne volje resnično pomagati. Čemu to, vprašuje vsakdo izmed nas? Ali ne bi bilo boljše, da se nam pove odkrito, da za naše zahteve ni razumevanja in da se nas smatra pravzaprav za neko potrebno zlo v državi. Druge kategorije državnih nameščencev, kakor vojaštvo, pravoslavna duhovščina, so dobile pred kratkim izdatno povišanje svojih prejemkov, kakor je poročalo časopisje, ne da bi prosile za to in stavile svoje zahteve. Le civilni državni nameščenci so od teh dobrin izvezeti. Vsled tega se človeku nehoti vsiljuje misel, da smo v resnici le potrebno zlo in da se vse naše delo ne upošteva in ne ceni. — Na kongresu 29. in 30. oktobra so se izdelale prav precizno naše zahteve. Glavni Savez jih je tudi predložil vsem merodajnim činiteljem in je storil še nadaljni sklep, da skliče ponovno zborovanje, ako se naše zahteve ne izpolnijo v določenem času. Toda kako smo bili presenečeni ob časopisni vesti, da je predsednik Glavnega Saveza sam šel k finančnemu ministru v družbi poslanca Reiserja in mu predložil predlog, ki ni niti senca naših tako skromnih zahtev. Ali ni bil predsednik Glavnega Saveza tudi vezan po sklepih zadnjega kongresa? Kako je mogel spraviti v sklad točne sklepe kongresa s temi najnovejšimi predlogi? Kdo ga je pooblastil, da sme zamenjati zahteve kongresa s tem nepopolnim predlogom? — Moč in ugled vsake organizacije sta odvisni od discipline v organizaciji. Kakšno mnenje naj ima finančni minister o naši organizaciji, ako vidi, da se čez mesec dni niti predsednik organizacije ne čuti več dolžnega, da bi spoštoval sklepe organizacije? Brez novih sklepov, brez pogajanj smo kapitulirali in se tako odrekli vsem nadaljnim korakom za izboljšanje našega položaja. — Vsakdo izmed nas lahko premeri obup, ki se je danes polastil državnih nameščencev. Še bolj skromno kakor doslej ne more nihče več izmed nas živeti. Izročeni smo popolni propasti. Lahko se zgodi, da izbruhne iz tega obu-

pa marsikako dejanje, ki ne bo po volji naših gospodarjev. Odgovornost bodo morali nositi tisti, ki so izzvali današnji naš položaj. — V polnem obsegu se pridružujemo izvajanjem.

— Predlogi za povišanje draginskih doklad. Načrt se glasi: 1. Vsem aktivnim državnim uslužbencem brez razlike na draginski razred in višine redne plače se povišajo osebne draginske doklade, in sicer: a) uradnikom za 8 Din na dan; b) poduradnikom za 5 Din na dan; c) slugam za 4 Din na dan. — 2. Granica draginskih doklad pri nižjih uslužbencih se poviša, in sicer 1. Poduradnikom v prvem in drugem draginskem razredu za 200 Din, v ostalih draginskih razredih za 520 Din mesečno, slugam v vseh draginskih razredih za 200 Din na mesec. — 3. Vsem upokojevcem in vdovam ter sirotam se povišajo osebne draginske doklade, in sicer 1. po čl. 17 a in 17 c zakona o draginskih dokladah za 4 Din dnevno; b) po čl. 17 b in 17 e draginskega zakona za 3 Din dnevno. — 4. Upokojevcem z manj kot 25 službenimi leti se 1000 Din kot dovoljeni postranski zaslužek zviša na 2000 Din. — 5. Upokojevcem, ki imajo sicer popolno penzijo, pa jim do popolne službene dobe ne manjka več od leta dni, dobivajo tudi popolne doklade aktivnih tovarišev. — 6. Podoficirjem se draginske doklade zvišajo za 2 Din dnevno. — 7. Predloge za povišanje draginskih doklad za vse železničarsko osebje ima izdelati ministrstvo saobračaja.

— Navodila za prošnje za posredovanja. (To poročilo smo prejeli od merodajne osebe, ki nam v pismu posebej navaja konkretne slučaje, na podlagi, katerih je sestavljen gorenji dopis. Brez prikrižanja — dopis se tiče nekega bivšega slušalca Viš. ped. šole v Zagrebu. — Tudi nas se je oblegalo s sličnimi dopisi. — Z ozirom na celotni položaj zaradi črtanja proračuna za Slovenijo se v tem pogledu ni dalo ničesar doseči. Z dopisi, ki bljuvajo ogenj in žveplo brez obzira na vse strani, stvari ne bi nič koristili. — Kakor vidimo, je napravilo osebno posredovanje pri poslancih tudi najslabši vtis in je bilo zaradi nerodnih navedb celo kvarno ugledu našega stanu. — Obžalujemo, da se v takih slučajih ne zaupa organizaciji in se ne posluša nje. — Uredništvo. Učitelj mora večkrat za sebe ali za druge prositi za posredovanje pri višjih oblastih. Da je posredovanje sploh mogoče, morajo biti pred vsem točni podatki: ime prosilca, zadeva, kdaj in pri katerem uradu je prošnja vložena; ako se intervenira pri višjem šolskem svetu, naj se navede številka dotične vloge pri okrajnem šolskem svetu; če se intervenira pri ministrstvu, naj se navede številka vloge pokrajinske uprave. Brez točnih podatkov je zlasti v višjih instancah iskanje akta silno oteženo, ako ne onemogočeno. S tem prosilec škoduje sebi, a tudi dobrohotnemu posredovalcu, ki brez potrebe izgublja čas. — Pisma na poslane in druge, ki naj posredujejo, naj bodo kratka in jasna. V takšnih pismih varujemo se grajačih opazk, n. pr. »nadzornik je neprijateljski razpoložen proti temu in temu«, ker ne vemo, ali pismo ne pride grajanemu ali njegovemu prijatelju v roke. Takšne opazke so večinoma tudi krivične, ker prebivalec kje v hribih nima pregleda čez razne težkoče in po krivici dolži oblasti, da so mu nenaklonjene. Končno se pri izobraženih ljudeh razume pač samo po sebi, da je pismo jezikovno in pravopisno pravilno ter da se pisec preveč ne ponižuje in dobrika tistemu »mogočniku«, na katerega je pismo naslovljeno. Ako pišeš uradniku, ki dobi več takšnih pisem, priloži tudi znamko za odgovor, da nima za dobroto še gmojne škode.

— Da bi se koliko toliko poboljšalo stanje šolskih nadzornika i njihovih kancelarija (dok se ovo pitanje pravilno ne reši zakonodavnim putem i državnim budžetom) posle mnogih procedura i prepiske između Ministarstva Prosvete i Finansija, ipak je učinjen izvestan napredak. Tako odlučeno je: 1. Da školski nadzornici prvo obilaženje škola imaju izvršiti do 1. marta za što će im se računati dosadašnji dodatak od 1000 Din; da drugo obilaženje škola imaju izvršiti od 1. maja do kraja godine, zašta će imati dnevnicu poputninu po uredbi Dr. Br. 96000 samo prehodno imaju podneti Ministarstvu nacrt svoga sreza i put kojim će obilaziti škole: svako drugo obilaženje vršice samo po naređenju ili odobrenju, zašta će takođe imati dnevnicu i poputninu po pomenutoj uredbi. 2. Otvoren je kredit kancelarijama školskih nadzor. na ime ogreva za novembar, decembar, januar i februar po 1 kubni metar drva, ako ga ne uživaju od okruga odnosno sreza. Tako isto znatno je povišen kredit za kancelarijski materijal, kiriju i poslugu. 3. Kancelarije školskih nadzornika primaće besplatno »Posvetni Glasnik«. 4. Svi razpisi i naredbe Ministarstva objavljivaće se u naročitom listu koji će biti dužne sve škole da primaju, te nadzornici neće imati potrebe da ih raspisuju. N. P.

— V današnji številki prinašamo načrt zakona o Glavnom Prosvetnom Svetu. Glavni Prosvetni Svet bo v bodoče za celo državo to, kar je za Slovenijo sedanjí višji šolski svet. Opozorjamo okrajna učiteljska društva, da poleg zakona o meščanskih šolah prouče tudi ta načrt in čimprej pošljejo svoje mišljenje poverjenstvu UJU, ker ga moramo čimprej poslati Glavnemu odboru UJU v Beograd.

— 50letnico Glasbene Matice v Ljubljani proslavimo širom Slovenije najlepše na ta način, ako tako posamezniki, kakor tudi društva pristopijo h Glasbeni Matici kot člani. Letna članarina znaša 10 Din in društveni člani dobijo za to vplačano članarino tudi vsako leto članske muzikalijske. Odbor vabi vso našo javnost, da pri likom 50letnice številno pristopi v članstvo Glasbene Matice ter tako tudi s tem podpre važno kulturno delo v našem narodu. Ustanovljena enkrat za vselej pa znaša 100 Din. Priglasiti se je po dopisnici, ali pa z nakazilom zneska po pošti na nakaznici na odbor Glasbene Matice v Ljubljani.

— Uporaba šol za večerne tečaje. G. Ministar Prosvete odobrio je da se u zgradama osn. škola mogu držati predavanja učenicima večernih i prazničnih zanatlijskih škola pod uslovima: da se uprava ovih škola stara o čistoti učionica i na slučaj da se ima naknaditi svaka šteta koja bi se od strane daka ovih škola pričinila: u protivnom zabranjuje se održavanje predavanja. — N. P.

— Učiteljski Domi. Glavni odbor UJU v Beogradu se je pričel resno baviti z idejo zidanja Učiteljskega Doma v Beogradu, ki bi bil naša stanovska centrala v prestolici. — Pov. UJU v Splitu se pa bavi z idejo zidanja Učiteljskega konvikta v Splitu in prinaša »Pokret«, glasilo pov. resno vest o tej zadevi v zadnji številki.

— Odmev Učiteljskega Tovariša v Srbiji. Tov. Mil. R. Majstrovic prinaša v zadnji številki »Narodne Prosvete« obširen in simpatičen članek o razmerah v Sloveniji. Bavi se z našim člankom v 44. številki Učit. Tov., ki se tiče »Domoljubovega« hujskanja staršev proti učitelstvu. Z zadoščenjem belježimo to vest, posebno, ker nam je to dokaz, da se srbski tovariši zanimajo za naš list, pridno čitajo Učiteljskega Tovariša in se zanimajo za našo borbo.

50letnica Glasbene Matice v Ljubljani.

Dne 25. septembra 1922 je preteklo že 50 let, odkar je ustanovila v Ljubljani peščica navdušenih rodoljubov Glasbeno Matico z namenom, da vzraste do sedaj pogrešana slovenska glasbena literatura.

Iz skromnih početkov, razvilo se je vsestransko delovanje Glasbene Matice v mogočen kulturni faktor, ki ima za razvoj slovenske glasbe brez dvoma največje zasluge.

50letnico svojega obstoja hoče proslaviti Glasbena Matica s skromno kulturno slavnostjo po sledečem redu:

I. Petek, dne 15. decembra 1922 ob 8. uri zvečer vrši se v dvorani Filharmonične družbe predavanje dvornega svetnika in znanega glasbenega zgodovinarja dr. Josipa Mantuanija z naslovom: Delovanje Glasbene Matice in njen pomen za razvoj slovenske glasbe.

II. Sobota, dne 16. decembra ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice s sodelovanjem orke-

stra Narodnega gledališča v Ljubljani, pod vodstvom kons. prof. g. Karla Jeraja.

III. Nedelja, dne 17. decembra: a) Dopoldne ob 10. uri izredni občni zbor Glasbene Matice v dvorani Filharmonične družbe. b) Popoldne ob 4. uri vokalni koncert pevskega zbora Glasbene Matice pod vodstvom kons. ravatelja g. Mateja Hubada. Pri koncertu sodelujejo: ga. Dana Golja-Koblerjeva, ga. Pavla Lovšetoja in g. Julij Betetto. c) Zvečer ob 8. uri komerz v dvorani Filharmonične družbe.

Temu glavnemu sporedu sledila bo v naslednjih dneh produkcija gojencev konservatorija Glasbene Matice. Odbor Glasbene Matice v Ljubljani naznanja naši javnosti proslavo svoje 50letnice z iskreno željo, da se občinstvo v obilnem številu odzove povabilu, poseti vse slavnostne prireditve in tako moralno podpre Glasbeno Matico za nadaljno kulturno delovanje v proslavi slovenske umetnosti.

Odbor Glasbene Matice v Ljubljani. Dr. Vladimir Ravnihar, predsednik. Dr. Viljem Krejči, tajnik.

To so vzroki, da je naletel Osterc izprva med večino glasbenikov na hud odpor. Niso ga umeli! Baje so mu svetovali in ga poučevali, a on je bil »pretrmaste«. Skušil je na domačem konservatoriju, a tudi tu je prišla njegova mlada popolnoma samonikla umetniška glasbena nprav v navzkrižje s starimi tradicionalnimi načeli. Zato je pustil in hodil svoja pota.

Umetniki so navadno mehke in občutljive narave. Hvala Bogu, da tega pri Ostercu ni. On hodi svoja pota in si ne da ubiti veselja do umetniškega ustvarjanja, na naj mu prileti še toliko polen pod noge. Zasmije se zamahne z roko in ostane pri svojem s trdnim uverjenjem, da bodo zmarale prej ali slej njegove ideje in — dela.

Menda edini gotovo na prvi, ki je umeval mlad talent, je bil kapelnik mari-borske vojaške godbe, g. Herzog. ožil Osterčev rojak. On je prvi izvajal menda odlomek iz »Krst pri Savici« lansko leto v Ptuj s prav povoljnim uspehom. Zna-

čilno je, da je bila celo za vojaško godbo Osterčeva instrumentacija popolnoma nekaj novega. Izprva so jo slavljali, češ, da je nenavadna, težka in je v njej preveč disharmonije. A ko so jo naštudirali in izvažali skupno, jim je vedno bolj ugajala ter je slednjič bilo polno hvale.

O njegovi simfoniji »Ideali« ne bom pisal. Nai to store strokovnjaki. Omenim le, da je v Mariboru žela največ aplavza izmed vseh točk. četudi ni bila posebno skrbno naštudirana, kakor se je govorilo. Jaz sem hotel pribiti samo eno: Naš tovariš Osterc je vsekakor nenavaden samonikel glasbeni talent. Drugače bi ta kim naravnim talentu dali priliko, da bi se izobrazil in izpopolnil v svetovnoznanih glasbenih mestih. Ustvaril bi lahko kaj takega da bi njegovo in naše ime prestojilo ozke meje naše domovine. Pri nas pa ga seveda pustimo, da je in ostane učitelj petja na meščanski šoli v Celju.

Kompiljski.

— **Uredništvom mladinskih listov:** Uredništvo »N. Prosvete« saznalo je: da Ministarstvo Socijalne Politike — odeljenje za zaštitu Dece — nabavlja za Knjižnice Dečjih Domova sve dečje listove, naročito one, koji izlaze u centrima naših raznih pokrajin. Izveštavajući o tome Uredništva Dečjih Listova, skreće im se pažnja, da se ista obrate molbom gore imenovanom odeljenju Min. za Socijalnu Politiku u Beogradu — da im isto pretplati po 50 primeraka svoga lista. Uz molbu treba priložiti po četiri primerka prvog broja lista od ove godine. — **N. P.**

— **Uspostavljenost izpiti v jesenskem roku na drž. moškem učiteljskem v Ljubljani** so se vršili v času od 3. do 11. novembra t. l. pod predstvom ravnatelja Novembra Doklerja. K izpitom se je prijavilo 110 kandidatov in kandidatkinj. Izmed teh so izpit uspešno predali a) specialni izpit za meščanske šole s slov. nem. jezikom M. Ignacija Klump in M. Terezija Pöck; b) specialni izpit iz francosčine: Marija Debelak; c) specialni izpit iz italijanščine: Egidij Čeh in Milena Šiško; d) specialni izpit iz srbohrvaščine na mešč. šolah: S. Resnigla Rosmann in M. Marija Sušnik; d) dopolnilni ljudskošolski izpit: Angela Češnovar in Marija Možina; e) ljudskošolski izpit: Adamič Arnošt, Aničič Josip, Bartol Ivan, Čuk Franc, Deržaj Viljem, Galloš Rudolf, Hafner Franc, Iskra Miroslav, Jeglič Milko, Jenko Vincenc, Kleindienst Lovro, Korenc Henrik, Kovič Ivan, Lachainer Ivan, Lubič Vinko, Lubej Franc, Malešič Janko, Pogačnik Janko, Prijatelj Josip, Ravnikar Vinko, Razinger Valentin, Razpotnik Franc Rojce Ladislav (z odliko), Rozman Maks, Rupnik Franc, Rupret Vinko, Schein Stefan, Stopar Slavko, Stumpf Ludovik, Štrubelj Josip, Thurnher Edmund, Trobej Marija, Zupančič Franc. — **Bandel Marija** (z odliko), Bartol Franja, Berger Valerija, Brandstetter Viktorija, Černivec Katarina (z odliko), Drassal Marjeta, Eckert Franciška, Fabjan Marija, Fajfar Ljudmila, Glinšek Danica, Herbst Josipina, Jan Marija, Jenko Ljudmila, Jenko Marijana, Josin Verena (z odliko), Kneisel Vida, Kocijančič Erna (z odliko), Korbar Gabrijela, S. Kozole Eleonora, Kramar Justina, Kravanja Emilija, Kržišnik Cecilija, Kuhar Zora, Kunej Marija, Maček Ljudmila (z odliko), Madon Olga, Matko Berta, S. Mavri Helena, Merlak Valentina, Mihelič Franciška, Mlakar Julija, Mrovlje Ana, Mrzel Ivana, Pavel Kristina, Rakovec Marija, Rekar Milena (z odliko), Rihar Franciška, Rott Angela (z odliko), Rudolf-Skok Vilma, Savnik Vida, Schiller Avgustina, Seljak Ljudmila, Seručar Marija, Spitzer Julijana, Stibler Julija, Trtnik Stana (z odliko), Verce Franja, Vester Cecilija, Weber Josipina, Zalaznik Karolina, Zupanc Franciška, Zupanc Ljudmila in Zumer Pavla. — 10 kandidatov in 5 kandidatkinj je bilo reprobiranih.

— **Iz učiteljske službe je izstopila** naša vrla tovarišica ter vzorna učiteljica — Inka Kladnik — Karbova službojoča pri Sv. Križu pri Ljutomeru. V bodoče ji želimo mnogo sreče in zadovoljstva!

† **Miloš Kamuščič** bivši nadučitelj v tržaški okolici, pozneje urednik »Brivca« in naposled zasebnik in občinski načelnik pri Sv. Ivanu pri Trstu, je umrl pred kratkim. Kamuščič je bil rojen l. 1852. v Vrhopolju v goriških Brdih ter je maturiral v Kopru l. 1877. Od tedanjih koperskih slovenskih maturantov živijo sedaj menda le še trije: Leopold Furlani (kot begunec v Ljubljani), Ivan Krajnik (izprašani učitelj za meščanske šole v Brezni na Štajerskem) in Janko Leban (kot gost »Usm. bratov« v Kandiji). Kamuščič je spisal uporabno knjigo »Navod slovenski vrtnarica«. Blag mu sponin!

— **Popravek.** »Razpis nadučiteljske službe na Dobravi pri Kropi se prekliche«. Obenem se popravlja, da je na jeseniški dekiški šoli razpisana služba nadučiteljice ne nadučitelja. — **Okrajni šolski svet v Radovljici.**

— **Popravek.** V zadnji številki se ima glasi: Na okulističnem oddelku v Ljubljani se nahaja tov. Rudolf Knez.

— **Pov. UJU v Zagrebu** ima 42 okrajnih učiteljskih društev in 1.800 članov — po stanju v l. 1921—23.

— **15 klišejev za slike na Koroškem.** V januarju 1919 je g. A. G. na Dunaju preskrbel pri tvrdki Seidl med drugimi tudi 15 klišejev iz propagandne knjižice »Kärnten« za nameravano brošuro o Koroški. Ti klišei so nekam izginili. Ker tvrdka klišee zahteva in bi nova prireditelj sino veliko stala in ker izposojeni klišei ne morejo imeti nikake veljave za kogarkoli pri nas, vljudo prosim vsakogar, ki kai ve o teh klišejih, da naznani to Jugoslovanski Matici v Ljubljani ali Tourist Office.

— **Tovariši lovci!** Obračamo se tem potom na vse tovariše-lovce, da nam pošljejo v svrhu nagačenja razne živali: ptice najrazličnejših vrst, štirinogate živali, n. pr. veverice, podlasice, kune itd. itd. — Pošiljajte kot vzorec brez vred-

nosti! Stroške povrnemo! — Naslov: Tvorinca učil, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— **Iz Bukovšice.** Šolsko vodstvo je nabralo ta mesec 1500 znamk za Jugosl. Matico. Nabira tudi za dijaško kuhinjo v Kranju z uspehom. Do danes je nabrane-ga 1000 K.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Nauk o čebelarstvu** od Antona Janša. Tretjo izdajo priredil Fr. Rojina. z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Knjiga s Humekovim dodatkom vred je pravkar izšla v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani in velja 24 Din.

— **kpl. Oton Zupančič: Mlada pota.** V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla te dni velika izdaja Zupančičeve zbirke: Mlada pota. Knjigo krase risbe akad. slikarja Gvidona Brolle ter je najprimernejše darilo za Božič. Knjiga se dobiva v Matični knjigarni na Kongresnem trgu (poslopje Filharmonične družbe) in stane trdo vezana 16 Din.

— **kpl. Sokolskemu naraščaju!** Zbor II. 1923. Izdala Sokolska župa Maribor. Glej »Književnost«!

— **kpl. Dr. Turič: Metodika šole rada.** Knjigo dobivaju učitelji, dijači i šolske knjižnice do konca aprila 1923 za 20 Din i 3 Din poštarine kod Uprave Knjižnice praktične pedagogije: Zagreb. Tvorinca, br. 10. pa kod knjižare Kugli, Zagreb za 22 Din 50 p. više poštarina.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Dolnja Lendava.** Državna osn. in državna meščanska šola sta priredili skupno v torek, dne 5. t. m. v dvorani hotela »Krona« **Miklavžev večer** v zvezi z deklamacijami in petjem. Vsa revna deca slovenske in madžarske narodnosti je bila obdarovana z oblekami, čevlji, perilom in pecivom. Da se je moglo vse obdariti, gre velika zasluga predsedniku krajevne državne zaščite dece, g. sodnemu svetniku Muhi, ki je animiral dame in gospodične za to dobrodelno akcijo. Damam in gospodičnam, ki so prevzele nabiranje darov in imele tako krasne uspehe, ter darovalcem najsrčnejša zahvala. Tudi učiteljskemu zboru obeh šol za njih požrtvovalno delo priznanje. Da take in enake prireditve v obmeinih krajih blagodejno vplivajo na razvoj narodno državne čuta, ni treba posebej povdarjati. Moralni uspeh je bil dosežen v polni meri.

— **po Za obmejno mladino (Prevalje).** V proslavo narodnega praznika je tukajšnja nar. omladina po g. St. Arkotu, državemu veterinarju, darovala naši šoli sliko »Ujedinjenje«, zrelejšim učencem pa slike kraljeve dvojice in večje število mladinskih spisov patriočne vsebine. — **Na Miklavževu** pa je bilo 85 otrok obdarovanih z oblačilnim blagom ter z obutvijo. Zasluga, da se je moglo tako lepo število revnih otrok obdariti, gre v prvi vrsti gg. Lahovnikovi in Kafouovi in pomočnicam ki se niso strašile nobenega truda: nadalje je pohvalno omeniti tvrdko Žibert v Ljubljani (Prešernova ulica), ki je z znatnim popustom omogočila nakup večjega števila obutve ter končno tudi posestnike (gg. Lahovnik, Kordež, Kralj, Vežjak), ki so v ta namen darovali sadja. — Vsem imenovanim, ki so se izkazali s tako lepimi prispevki v prid revni deci, se šolsko vodstvo v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje. Naj bi našel ta lep zgled že z ozirom na dejstvo, da gre za obmejno šolo mnogo naslednikov! — Šolsko vodstvo Prevalje, 5. decembra 1922.

— **po Iz Borovnice nam pišejo:** Pri nas smo praznovali praznik našega ujedinjenja dne 1. decembra v dvorani izobraževalnega društva po tem-le vzporedi: 1. Molitev — S. Jenko — so govorili vsi učenci. 2. Slavnostni govor — vodja šole. 3. Lepa naša domovina — peli učenci. 4. Mojemu narodu — J. Stritar — deklamacija — V. r. 5. Naprej zastava Slave — peli učenci. 6. »Prstan«, igra v dveh dejanjih, I. dejanje. Med odmorom. 7. Jugoslavija — deklamacija IV. r. 8. O moj preljubi dragi dom — peli učenci. 9. Slovenski svet ti si krasan — deklamacija III. r. 10. Kje dom je moj. — peli učenci. 11. Mali Jugoslovan — deklamacija II. r. 12. Slovenc tvoja zemlja je zdrava — peli učenci. 13. »Prstan« II. dejanje. 14. Bože pravde — peli učenci.

— Pri tej slavnosti je bilo tudi nekaj občinstva. Ponovili smo jo pa za širše občinstvo v nedeljo 3. decembra. Obnesla se je obakrat prav povoljno. Vstopnina v nedeljo je donesla za revne učence nad 1000 K, daš je bilo precej stroškov. Za igro se je posebno potrudil g. Španger in

sta mu dobro pomagali gđc. M. Bizjak in M. Petrič.

— **po V Grizah v Sav. dolini** so uprizorili učenci domače šole dne 1. decembra — na praznik narodnega ujedinjenja — **igrokaz »Ujedinjenje«**. Med igro so peli »Mlade junake« in »Bodi zdrava, domovina...«, pred nastopom pa deklamovali domorodne in druge pesmi prireditelj pa zaključil z »Bože pravde«. Dvorana pri ge. Piki je bila natlačena polna in marsikatero oko se je solzilo, ko je gledalo naše malčke na odru tako samozvestne in pogumne, tako navdušene in prežete ljubezni do naše domovine do našega vladarja, do naših nedorešenih bratov. Nabralo se je ob tej priliki tudi 800 K prostovoljnih darov za šolske potrebščine revnim učencem. Našemu vrlému učiteljskemu, ki je imelo z učenci precej truda, vse priznanje in najlenša hvala s trodnjo, da nas zopet enako razvedri.

Ljudska predavanja.

— **pp Mala ljudska univerza v Borovnici.** Pri nas imamo tudi nekako zimsko nadaljevalno šolo za šoli odrasle fante in dekleta. Fantje prihajajo v torkih in petkih od 7.—9. ure zvečer. Dekleta pa v sredo od 4. ure naprej tudi do pol 6. Tem predavajo gđc. Antončič, Chladek, Mazi in Papler o gospodinjstvu, higijeni, ročnih delih in vzgoji. Fantom pa predava g. Miklavčič o zgodovini in zemljepisu, g. Španger o prirodoznanstvu in prirodopisu oboja v slikah v obsegu za meščanske šole prirojeno za naše potrebe. G. Smole ima računstvo, spisje in literaturo, podpisani vodja pa kmetijsko gospodarstvo in vzgojo. Obisk je bil do sedaj pri dekletih 14, 20, 22, 20, 20; pri fantih pa 14, 24, 34, 20, 28, 32, 24, 22. — Vse to se torej povoljno razvija in tudi uspeh bo viden, ker je ta nova šola ljudem tako všeč, na nam je g. Vladko Kobi dovolil eno žarnico za v šolo, krajni šolski svet pa prevzel stroške napeljave.

— **pp Izdelana ljudska predavanja** ima šol. vodja na Bukovšici na razpolago, ker je kot organizator vojnih invalidov imel namen vršiti ista po vseh večjih krajih kjer se nahajajo podružnice org. voj. invalidov. Programa ni mogel izvršiti zaradi družinskih razmer in jih je bil tako prisiljen odložiti do prihodnjih počitnic.

— **pp Bukovšica.** Tudi v naši dolinici jame šola kazati njen pravi namen delovanja izven nje. V enem mesecu, to je 1. novembra je bil sklican v šolo roditeljski sestanek. Obisk je bil številan. Šolski vodja g. Orel je: 1. orisal pomen tega sestanka; povdarjal je o nujnosti medsebojnega sodelovanja (šola — dom) brez katerega je vsa vzgoja zaman. (To je bilo posebno važno, ker se je proti g. Orlu hujšalo ljudi in sicer tako podlo, da bi hujšaki spadali pred drž. pravnik.). — 2. Šolski vodja je orisal vzgojo pri Spar-tanci, kar so starši prav radi poslušali. — 3. Prešel je k današnji vzgoji. Od rojstva otroka; tu je orisal duševni razvoj deteta do prihoda v šolo in telesni razvoj istotako. Predavatelj je starše vodil v duhu, da so videli otroški razvoj v šolski dobi in v življenju, kjer postane samostojen in koristen član človeške družbe ter priden in zaveden svoji ljubljani domovini in kralju. — Sestanek je bil zaključen s splošnim odobravanjem in obljubo sodelovanja z šolo.

— **pp Dne 12. novembra je imel šolski vodja v Bukovšici predavanje o tuberkulozi v šoli.** Obisk je bil zelo velik. Predaval je iz lastne skušnje o zdravljenju in o študiju. Omeni, da je bil sam bolan, kjer se je zdravil pod slovečim zdravnikom, sedaj na Golniku, g. dr. Hausom. Predavanje se je vršilo sledeče: Za predgovor je služila statistika o tuberkulozi v SHS, še posebej v Sloveniji. 1. Prešel je k povzročitelju tuberkuloze vseh vrst (pljučne, jabelka, požiralnika, ledvic, črevesa, kosti, sklepov in kože) istotako je vse te vrste tub. natanko opisal. — 2. Silno važno je pravočasno spoznavanje te bolezni (izmeček, nočno potenje, izguba na teži, pomanjkanje teka itd.). — 3. Obravnaval je vse tri štadije tuberkuloze. — 4. Zdravljenje iste. — 5. Profilaksa. Poslušalci so sledili pazno predavatelju ter prosili naj se slična predavanja še vrše.

Književnost in umetnost.

— **k. Važna čebelarska knjiga.** Pravkar je izšla v novem natisu Janšova knjiga »Nauk o čebelarstvu«. Tretjo izdajo predelal Franc Rojina z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj. Priredil M. Humek. Minulo je skoro 150 let, odkar je umrl na Dunaju najslavnejši slovenski čebelar Anton Janša, mož svetovnega slovesa. Njegova knjiga je izšla v raznih je-

zikih in v mnogih ponatisih. Janša je bil izredno natančen opazovalec in čebelarski velem, da mu svetovna čebelarska literatura ne pozna sovostnikov. Njegova teorija se je obdržala do danes. — Čebelarsko društvo za Slovenijo je ob svoji letošnji 25letnici dalo pobudo za novo izdajo Janševe knjige, da primerno proslavi zaslužnega čebelarskega strokovnjaka. Saj je danes po 150 letih Janša še vedno moderen, njegovemu pogledu v življenje čebeline družine se čudimo, ko čitamo njegovo knjigo, ki je marsikaj svetu pojasnila kar do takrat ni bilo znano. Janševa teorija so morali sprejeti in priznati čebelarski strokovnjaki svetovnih narodov pa tudi praktična stran Janševe knjige je še vedno veljavna. Janša, ki se je z vso dušo poglobil v svojo stroko, je dosegel v priprostem kranjskem panju v Dunajski okolici občudovanja vredne uspehe. Jasno je, da mi ne moremo pričakovati podobnih uspehov iz panjev z nepomankljivim delom; saj tudi ne poznamo čebelarske teorije v taki meri kakor Janša, tudi pašne razmere niso danes več iste, kakor v Janševih časih. Nadošlo je za Janševu spretnost pa nam nudi moderno čebelarstvo pri nas v prvi vrsti Alberti-Znidaršičev panj. Tu prihajamo k drugemu delu knjige, ker podaja višji čebelarski nadzornik Humek v kratkih jednatih besedah vse temeljne pojme, za čebelarjenje v tem panju. Kdor je proučil Janševu knjigo, mu bo vzorna Hume-kova razprava nudila vso jasnost, kako mu je preiti od stare kranjske prakse k modernemu čebelarstvu. Humek je to premetstev v svoji razpravi zelo spretno načrtno in izvedel. Čebelar, ki razume tudi nekaj mizarskega dela si bo znal na podlagi Humekevega opisa ta panj tudi sam napraviti. Humekov opis obsega sledeča poglavja: 1. Alberti-Znidaršičev panj in njegova gradba. — Temeljna načela pri sestavi. — Opis in mere panja. — Potrebni pripomočki: a) sipalnik, b) kozica, c) grebljica, d) pitalniki, e) drugo orodje in priprave, f) čebelnjak. II. Čebelarska opravila v A. Z. panju: 1. Kako čebele naselimo v A. Z. panj. 2. A. Z. panj spomladi. 3. Prevažanje in nastavljanje. 4. Rojenje. 5. Prevažanje v pašo. 6. Kako jemljemo med. 7. Poletje. 8. Jesenska pašna. 9. Priprave za zimo. 10. Pozimi. 11. Vzgoja matice. 12. sklepna beseda. Hume-kova razprava je jasna in vsakemu čebelarju razumljiva. Vsak tudi načelen nasprotnik A. Z. panja se bo iz nje zelo mnogo naučil. Priporočamo, da jo vsakdo prav skrbno in večkrat prečita. Janševi knjigi s pridejano Humekovo razpravo o A. Z. panju je zagotovljen uspeh: knjigo si bo nabavil vsak čebelar, ki ima kaj zmisla za napredek.

— **k. »Pesmarica Glasbene Matice«.** V proslavo 50letnice Glasbene Matice v Ljubljani izda odbor Glasbene Matice svojo že več let tako težko pogrešano pesmarico Glasbene Matice v novi popravljivi izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila l. izdaja iz leta 1897., samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov vzele iz najnovejše slovenske literature. Pesmarica je na novo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednaročbi okoli 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pevska društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da naroče isto takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matični knjigarni v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

— **k. Zbašnik Fr.: Drobne pesmi.** Z risbami okrasil Rajko Šubič. V Ljubljani 1922. Natiskana in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 39, cena vezani knjigi 7 Din. Poleti l. 1918. je padel na italijanski fronti enaindvajsetletni dijak France Zbašnik. Šele sedaj čutimo in vemo, kaj smo izgubili z njim, kajti po zbirki, ki jo je izdala pred letom »Tiskovna zadruha« in pa po zgoraj navedeni ni nobenega dvoma več, da je legel z Zbašnikom v prezgodnji grob eden najbolj nadarjenih in najglobljih pesnikov naše komaj doraščajoče generacije. Tudi pri njem se je ponovila Murnova in Kettejeva tragedija. Zvežič »Drobnih pesmi«, ki jih je izdala te dni Učiteljska tiskarna obsega 15 »drobnih pesmic«, ki vse zaslužijo, da pridejo čim prej v naše šolske knjige, kajti takih priručnih in res otroških verzov po Zupančičevem »Cicibanu« in »Ugankah« naša mladina še ni šla. Prelepo zbirko uvaja pesnikov življenjepis (s sliko), ki ga je napisal njegov stric dr. Zbašnik, krasi jo pa deset prav posrečenih Šubičevih risb. Tudi zunanja oprema drobne knjižice je zelo prikupna, vsled česar je ne priporočamo samo mladini, temveč tudi odrasle-mu občinstvu kar najtopleje.

— **Uredništvom mladinskih listov:** Uredništvo »N. Prosvete« saznalo je: da Ministarstvo Socijalne Politike — odeljenje za zaštitu Dece — nabavlja za Knjižnice Dečjih Domova sve dečje listove, naročito one, koji izlaze u centrima naših raznih pokrajin. Izveštavajući o tome Uredništva Dečjih Listova, skreće im se pažnja, da se ista obrate molbom gore imenovanom odeljenju Min. za Socijalnu Politiku u Beogradu — da im isto pretplati po 50 primeraka svoga lista. Uz molbu treba priložiti po četiri primerka prvog broja lista od ove godine. — **N. P.**

— **Uspostavljenost izpiti v jesenskem roku na drž. moškem učiteljskem v Ljubljani** so se vršili v času od 3. do 11. novembra t. l. pod predstvom ravnatelja Novembra Doklerja. K izpitom se je prijavilo 110 kandidatov in kandidatkinj. Izmed teh so izpit uspešno predali a) specialni izpit za meščanske šole s slov. nem. jezikom M. Ignacija Klump in M. Terezija Pöck; b) specialni izpit iz francosčine: Marija Debelak; c) specialni izpit iz italijanščine: Egidij Čeh in Milena Šiško; d) specialni izpit iz srbohrvaščine na mešč. šolah: S. Resnigla Rosmann in M. Marija Sušnik; d) dopolnilni ljudskošolski izpit: Angela Češnovar in Marija Možina; e) ljudskošolski izpit: Adamič Arnošt, Aničič Josip, Bartol Ivan, Čuk Franc, Deržaj Viljem, Galloš Rudolf, Hafner Franc, Iskra Miroslav, Jeglič Milko, Jenko Vincenc, Kleindienst Lovro, Korenc Henrik, Kovič Ivan, Lachainer Ivan, Lubič Vinko, Lubej Franc, Malešič Janko, Pogačnik Janko, Prijatelj Josip, Ravnikar Vinko, Razinger Valentin, Razpotnik Franc Rojce Ladislav (z odliko), Rozman Maks, Rupnik Franc, Rupret Vinko, Schein Stefan, Stopar Slavko, Stumpf Ludovik, Štrubelj Josip, Thurnher Edmund, Trobej Marija, Zupančič Franc. — **Bandel Marija** (z odliko), Bartol Franja, Berger Valerija, Brandstetter Viktorija, Černivec Katarina (z odliko), Drassal Marjeta, Eckert Franciška, Fabjan Marija, Fajfar Ljudmila, Glinšek Danica, Herbst Josipina, Jan Marija, Jenko Ljudmila, Jenko Marijana, Josin Verena (z odliko), Kneisel Vida, Kocijančič Erna (z odliko), Korbar Gabrijela, S. Kozole Eleonora, Kramar Justina, Kravanja Emilija, Kržišnik Cecilija, Kuhar Zora, Kunej Marija, Maček Ljudmila (z odliko), Madon Olga, Matko Berta, S. Mavri Helena, Merlak Valentina, Mihelič Franciška, Mlakar Julija, Mrovlje Ana, Mrzel Ivana, Pavel Kristina, Rakovec Marija, Rekar Milena (z odliko), Rihar Franciška, Rott Angela (z odliko), Rudolf-Skok Vilma, Savnik Vida, Schiller Avgelija, Seljak Ljudmila, Seručar Marija, Spitzer Julijana, Stibler Julija, Trtnik Stana (z odliko), Verce Franja, Vester Cecilija, Weber Josipina, Zalaznik Karolina, Zupanc Franciška, Zupanc Ljudmila in Zumer Pavla. — 10 kandidatov in 5 kandidatkinj je bilo reprobiranih.

— **Iz učiteljske službe je izstopila** naša vrla tovarišica ter vzorna učiteljica — Inka Kladnik — Karbova službojoča pri Sv. Križu pri Ljutomeru. V bodoče ji želimo mnogo sreče in zadovoljstva!

† **Miloš Kamuščič** bivši nadučitelj v tržaški okolici, pozneje urednik »Brivca« in naposled zasebnik in občinski načelnik pri Sv. Ivanu pri Trstu, je umrl pred kratkim. Kamuščič je bil rojen l. 1852. v Vrhopolju v goriških Brdih ter je maturiral v Kopru l. 1877. Od tedanjih koperskih slovenskih maturantov živijo sedaj menda le še trije: Leopold Furlani (kot begunec v Ljubljani), Ivan Krajnik (izprašani učitelj za meščanske šole v Brezni na Štajerskem) in Janko Leban (kot gost »Usm. bratov« v Kandiji). Kamuščič je spisal uporabno knjigo »Navod slovenski vrtnarica«. Blag mu sponin!

— **Popravek.** »Razpis nadučiteljske službe na Dobravi pri Kropi se prekliche«. Obenem se popravlja, da je na jeseniški dekiški šoli razpisana služba nadučiteljice ne nadučitelja. — **Okrajni šolski svet v Radovljici.**

— **Popravek.** V zadnji številki se ima glasi: Na okulističnem oddelku v Ljubljani se nahaja tov. Rudolf Knez.

— **Pov. UJU v Zagrebu** ima 42 okrajnih učiteljskih društev in 1.800 članov — po stanju v l. 1921—23.

— **15 klišejev za slike na Koroškem.** V januarju 1919 je g. A. G. na Dunaju preskrbel pri tvrdki Seidl med drugimi tudi 15 klišejev iz propagandne knjižice »Kärnten« za nameravano brošuro o Koroški. Ti klišei so nekam izginili. Ker tvrdka klišee zahteva in bi nova prireditelj sliho veliko stala in ker izposojeni klišei ne morejo imeti nikake veljave za kogarkoli pri nas, vljudo prosim vsakogar, ki kai ve o teh klišejih, da naznani to Jugoslovanski Matici v Ljubljani ali Tourist Office.

— **Tovariši lovci!** Obračamo se tem potom na vse tovariše-lovce, da nam pošljejo v svrhu nagačenja razne živali: ptice najrazličnejših vrst, štirinogate živali, n. pr. veverice, podlasice, kune itd. itd. — Pošiljajte kot vzorec brez vred-

nosti! Stroške povrnemo! — Naslov: Tvorinca učil, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

— **Iz Bukovšice.** Šolsko vodstvo je nabralo ta mesec 1500 znamk za Jugosl. Matico. Nabira tudi za dijaško kuhinjo v Kranju z uspehom. Do danes je nabrane-ga 1000 K.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Nauk o čebelarstvu** od Antona Janša. Tretjo izdajo priredil Fr. Rojina. z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Knjiga s Humekovim dodatkom vred je pravkar izšla v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani in velja 24 Din.

— **kpl. Oton Zupančič: Mlada pota.** V založbi »Jug« v Ljubljani je izšla te dni velika izdaja Zupančičeve zbirke: Mlada pota. Knjigo krase risbe akad. slikarja Gvidona Brolle ter je najprimernejše darilo za Božič. Knjiga se dobiva v Matični knjigarni na Kongresnem trgu (posloplje Filharmonične družbe) in stane trdo vezana 16 Din.

— **kpl. Sokolskemu naraščaju!** Zbor II. 1923. Izdala Sokolska župa Maribor. Glej »Književnost«!

— **kpl. Dr. Turič: Metodika šole rada.** Knjigo dobivaju učitelji, dijači i šolske knjižnice do konca aprila 1923 za 20 Din i 3 Din poštarine kod Uprave Knjižnice praktične pedagogije: Zagreb. Tvorinca, br. 10. pa kod knjižare Kugli, Zagreb za 22 Din 50 p. više poštarina.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Dolnja Lendava.** Državna osn. in državna meščanska šola sta priredili skupno v torek, dne 5. t. m. v dvorani hotela »Krona« **Miklavžev večer** v zvezi z deklamacijami in petjem. Vsa revna deca slovenske in madžarske narodnosti je bila obdarovana z oblekami, čevlji, perilom in pecivom. Da se je moglo vse obdariti, gre velika zasluga predsedniku krajevnih državne zaštite dece, g. sodnemu svetniku Muhi, ki je animiral dame in gospodične za to dobrodelno akcijo. Damam in gospodičinam, ki so prevzele nabiranje darov in imele tako krasne uspehe, ter darovalcem najsrčnejša zahvala. Tudi učiteljskemu zboru obeh šol za njih požrtvovalno delo priznanje. Da take in enake prireditve v obmeinih krajih blagodejno vplivajo na razvoj narodno državne čuta, ni treba posebej povdarjati. Moralni uspeh je bil dosežen v polni meri.

— **po Za obmejno mladino (Prevalje).** V proslavo narodnega praznika je tukajšnja nar. omladina po g. St. Arkotu, državnemu veterinarju, darovala naši šoli sliko »Ujedinjenje«, zrelejšim učencem pa slike kraljeve dvojice in večje število mladinskih spisov patriočne vsebine. — **Na Miklavževu** pa je bilo 85 otrok obdarovanih z oblačilnim blagom ter z obutvijo. Zasluga, da se je moglo tako lepo število revnih otrok obdariti, gre v prvi vrsti gg. Lahovnikovi in Kafouovi in pomočnicam ki se niso strašile nobenega truda: nadalje je pohvalno omeniti tvrdko Žibert v Ljubljani (Prešernova ulica), ki je z znatnim popustom omogočila nakup večjega števila obutve ter končno tudi posestnike (gg. Lahovnik, Kordež, Kralj, Vežjak), ki so v ta namen darovali sadja. — Vsem imenovanim, ki so se izkazali s tako lenimi prispevki v prid revni deci, se šolsko vodstvo v imenu obdarovancev iskreno zahvaljuje. Naj bi našel ta lep zgled že z ozirom na dejstvo, da gre za obmejno šolo mnogo naslednikov! — Šolsko vodstvo Prevalje, 5. decembra 1922.

— **po Iz Borovnice nam pišejo:** Pri nas smo praznovali praznik našega ujedinjenja dne 1. decembra v dvorani izobraževalnega društva po tem-le vzporedi: 1. Molitev — S. Jenko — so govorili vsi učenci. 2. Slavnostni govor — vodja šole. 3. Lepa naša domovina — peli učenci. 4. Mojemu narodu — J. Stritar — deklamacija — V. r. 5. Naprej zastava Slave — peli učenci. 6. »Prstan«, igra v dveh dejanjih, I. dejanje. Med odmorom. 7. Jugoslavija — deklamacija IV. r. 8. O moj preljubi dragi dom — peli učenci. 9. Slovenski svet ti si krasan — deklamacija III. r. 10. Kje dom je moj. — peli učenci. 11. Mali Jugoslovan — deklamacija II. r. 12. Slovenc tvoja zemlja je zdrava — peli učenci. 13. »Prstan« II. dejanje. 14. Bože pravde — peli učenci.

— Pri tej slavnosti je bilo tudi nekaj občinstva. Ponovili smo jo pa za širše občinstvo v nedeljo 3. decembra. Obnesla se je obakrat prav povoljno. Vstopnina v nedeljo je donesla za revne učence nad 1000 K, daš je bilo precej stroškov. Za igro se je posebno potrudil g. Španger in

sta mu dobro pomagali gđc. M. Bizjak in M. Petrič.

— **po V Grizah v Sav. dolini** so uprizorili učenci domače šole dne 1. decembra — na praznik narodnega ujedinjenja — **igrokaz »Ujedinjenje«.** Med igro so peli »Mlade junake« in »Bodi zdrava, domovina...«, pred nastopom pa deklamovali domorodne in druge pesmi prireditelj pa zaključil z »Bože pravde«. Dvorana pri ge. Piki je bila natlačena polna in marsikatero oko se je solzilo, ko je gledalo naše malčke na odru tako samozvestne in pogumne, tako navdušene in prežete ljubezni do naše domovine do našega vladarja, do naših nedorešenih bratov. Nabralo se je ob tej priliki tudi 800 K prostovoljnih darov za šolske potrebščine revnim učencem. Našemu vrlému učiteljskemu, ki je imelo z učenci precej truda, vse priznanje in najlenša hvala s trodnjo, da nas zopet enako razvedri.

Ljudska predavanja.

— **pp Mala ljudska univerza v Borovnici.** Pri nas imamo tudi nekako zimsko nadaljevalno šolo za šoli odrasle fante in dekleta. Fantje prihajajo v torkih in petkih od 7.—9. ure zvečer. Dekleta pa v sredo od 4. ure naprej tudi do pol 6. Tem predavajo gđc. Antončič, Chladek, Mazi in Papler o gospodinjstvu, higijeni, ročnih delih in vzgoji. Fantom pa predava g. Miklavčič o zgodovini in zemljepisu, g. Španger o prirodoznanstvu in prirodopisu oboja v slikah v obsegu za meščanske šole prirojeno za naše potrebe. G. Smole ima računstvo, spisje in literaturo, podpisani vodja pa kmetijsko gospodarstvo in vzgojo. Obisk je bil do sedaj pri dekletih 14, 20, 22, 20, 20; pri fantih pa 14, 24, 34, 20, 28, 32, 24, 22. — Vse to se torej povoljno razvija in tudi uspeh bo viden, ker je ta nova šola ljudem tako všeč, na nam je g. Vladko Kobi dovolil eno žarnico za v šolo, krajni šolski svet pa prevzel stroške napeljave.

— **pp Izdelana ljudska predavanja** ima šol. vodja na Bukovšici na razpolago, ker je kot organizator vojnih invalidov imel namen vršiti ista po vseh večjih krajih kjer se nahajajo podružnice org. voj. invalidov. Programa ni mogel izvršiti zaradi družinskih razmer in jih je bil tako prisiljen odložiti do prihodnjih počitnic.

— **pp Bukovšica.** Tudi v naši dolinici jame šola kazati njen pravi namen delovanja izven nje. V enem mesecu, to je 1. novembra je bil sklican v šolo roditeljski sestanek. Obisk je bil številan. Šolski vodja g. Orel je: 1. orisal pomen tega sestanka; povdarjal je o nujnosti medsebojnega sodelovanja (šola — dom) brez katerega je vsa vzgoja zaman. (To je bilo posebno važno, ker se je proti g. Orlu hujskalo ljudi in sicer tako podlo, da bi hujskaci spadali pred drž. pravnik.). — 2. Šolski vodja je orisal vzgojo pri Spar-tancih, kar so starši prav radi poslušali. — 3. Prešel je k današnji vzgoji. Od rojstva otroka; tu je orisal duševni razvoj deteta do prihoda v šolo in telesni razvoj istotako. Predavatelj je starše vodil v duhu, da so videli otroški razvoj v šolski dobi in v življenju, kjer postane samostojen in koristen član človeške družbe ter priden in zaveden svoji ljubljani domovini in kralju. — Sestanek je bil zaključen s splošnim odobravanjem in obljubo sodelovanja z šolo.

— **pp Dne 12. novembra je imel šolski vodja v Bukovšici predavanje o tuberkulozi v šoli.** Obisk je bil zelo velik. Predaval je iz lastne skušnje o zdravljenju in o študiju. Omeni, da je bil sam bolan, kjer se je zdravil pod slovečim zdravnikom, sedaj na Golniku, g. dr. Hausom. Predavanje se je vršilo sledeče: Za predgovor je služila statistika o tuberkulozi v SHS, še posebej v Sloveniji. 1. Prešel je k povzročitelju tuberkuloze vseh vrst (pljučne, jabelka, požiralnika, ledvic, črevesa, kosti, sklepov in kože) istotako je vse te vrste tub. natanko opisal. — 2. Silno važno je pravočasno spoznavanje te bolezni (izmeček, nočno potenje, izguba na teži, pomanjkanje teka itd.). — 3. Obravnaval je vse tri štadije tuberkuloze. — 4. Zdravljenje iste. — 5. Profilaksa. Poslušalci so sledili pazno predavatelju ter prosili naj se slična predavanja še vrše.

Književnost in umetnost.

— **k. Važna čebelarska knjiga.** Pravkar je izšla v novem natisu Janšova knjiga »Nauk o čebelarstvu«. Tretjo izdajo predelal Franc Rojina z dodatkom Alberti-Znidaršičev panj. Priredil M. Humek. Minulo je skoro 150 let, odkar je umrl na Dunaju najslavnejši slovenski čebelar Anton Janša, mož svetovnega slovesa. Njegova knjiga je izšla v raznih je-

zikih in v mnogih ponatisih. Janša je bil izredno natančen opazovalec in čebelarski veleum, da mu svetovna čebelarska literatura ne pozna sovostnikov. Njegova teorija se je obdržala do danes. — Čebelarsko društvo za Slovenijo je ob svoji letošnji 25letnici dalo pobudo za novo izdajo Janševe knjige, da primerno proslavi zaslužnega čebelarskega strokovnjaka. Saj je danes po 150 letih Janša še vedno moderen, njegovemu pogledu v življenje čebeline družine se čudimo, ko čitamo njegovo knjigo, ki je marsikaj svetu pojasnila kar do takrat ni bilo znano. Janševa teorija so morali sprejeti in priznati čebelarski strokovnjaki svetovnih narodov pa tudi praktična stran Janševe knjige je še vedno veljavna. Janša, ki se je z vso dušo poglobil v svojo stroko, je dosegel v priprostem kranjskem panju v Dunajski okolici občudovanja vredne uspehe. Jasno je, da mi ne moremo pričakovati podobnih uspehov iz panjev z nepomankljivim delom; saj tudi ne poznamo čebelarske teorije v taki meri kakor Janša, tudi pašne razmere niso danes več iste, kakor v Janševih časih. Naddomestilo za Janševu spretnost pa nam nudi moderno čebelarstvo pri nas v prvi vrsti Alberti-Znidaršičev panj. Tu prihajamo k drugemu delu knjige, ker podaja višji čebelarski nadzornik Humek v kratkih jednatih besedah vse temeljne pojme, za čebelarjenje v tem panju. Kdor je proučil Janševu knjigo, mu bo vzorna Hume-kova razprava nudila vso jasnost, kako mu je preiti od stare kranjske prakse k modernemu čebelarstvu. Humek je to premetstev v svoji razpravi zelo spretno načrtal in izvedel. Čebelar, ki razume tudi nekaj mizarskega dela si bo znal na podlagi Humekevega opisa ta panj tudi sam napraviti. Humekov opis obsega sledeča poglavja: 1. Alberti-Znidaršičev panj in njegova gradba. — Temeljna načela pri sestavi. — Opis in mere panja. — Potrebni pripomočki: a) sipalnik, b) kozica, c) grebljica, d) pitalniki, e) drugo orodje in priprave, f) čebelnjak. II. Čebelarska opravila v A. Z. panju: 1. Kako čebele naselimo v A. Z. panj. 2. A. Z. panj spomladi. 3. Prevažanje in nastavljanje. 4. Rojenje. 5. Prevažanje v pašo. 6. Kako jemljemo med. 7. Poletje. 8. Jesenska pašna. 9. Priprave za zimo. 10. Pozimi. 11. Vzgoja matic. 12. sklepna beseda. Hume-kova razprava je jasna in vsakemu čebelarju razumljiva. Vsak tudi načelen nasprotnik A. Z. panja se bo iz nje zelo mnogo naučil. Priporočamo, da jo vsakdo prav skrbno in večkrat prečita. Janševi knjigi s pridejano Humekovo razpravo o A. Z. panju je zagotovljen uspeh: knjigo si bo nabavil vsak čebelar, ki ima kaj zmisla za napredek.

— **k. »Pesmarica Glasbene Matice«.** V proslavo 50letnice Glasbene Matice v Ljubljani izda odbor Glasbene Matice svojo že več let tako težko pogrešano pesmarico Glasbene Matice v novi popravljivi izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila l. izdaja iz leta 1897., samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov vzele iz najnovejše slovenske literature. Pesmarica je na novo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednaročbi okoli 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pevsko društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da naroče isto takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matični knjigarni v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

— **k. Zbašnik Fr.: Drobne pesmi.** Z risbami okrasil Rajko Šubič. V Ljubljani 1922. Natiskana in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 39, cena vezani knjigi 7 Din. Poleti l. 1918. je padel na italijanski fronti enaindvajsetletni dijak France Zbašnik. Šele sedaj čutimo in vemo, kaj smo izgubili z njim, kajti po zbirki, ki jo je izdala pred letom »Tiskovna zadruha« in pa po zgoraj navedeni ni nobenega dvoma več, da je legel z Zbašnikom v prezgodnji grob eden najbolj nadarjenih in najglobljih pesnikov naše komaj doraščajoče generacije. Tudi pri njem se je ponovila Murnova in Kettejeva tragedija. Zvežič »Drobnih pesmi«, ki jih je izdala te dni Učiteljska tiskarna obsega 15 »drobnih pesmic«, ki vse zaslužijo, da pridejo čim prej v naše šolske knjige, kajti takih priručnih in res otroških verzov po Zupančičevem »Cicibanu« in »Ugankah« naša mladina še ni šla. Prelepo zbirko uvaja pesnikov življenjepis (s sliko), ki ga je napisal njegov stric dr. Zbašnik, krasi jo pa deset prav posrečenih Šubičevih risb. Tudi zunanja oprema drobne knjižice je zelo prikupna, vsled česar je ne priporočamo samo mladini, temveč tudi odrasle-mu občinstvu kar najtopleje.

—k Knjižnica praktične pedagogije (Radovi vježbovica Više ped. škole. Izdaje Dr. Jure Turčič, profesor praktične pedagogije) počela je s knjigom Dr. J. Turčiča Metodika škole rada, koja se upravo doštampava. Knjižnica praktične pedagogije hoće da omogući preobrazbu naše škole učenja, koja odgaja pozitivne službenike, povodljive i poslušne sledbenike, u školu »rada«, koja odgaja aktivne radnike i svjesne, samostalne ljude. Metodika škole rada daje principe i osnove za cilju knjižnice kao i za praktični pedagoški rad u V. ped. školi. Knjigu dobivaju učitelji, djaci i školske knjižnice do konca aprila 1923. za 20 Din i 3 Dinara poštarine kod Uprave Knjižnice praktične pedagogije Zagreb, Tvornička 10, pa kod Knjižare Kugli, Zagreb, i u svim drugim knjižarama za 90 K. 22 Din 50 p. više poštarina. Velike zapadne demokracije preobrazile su u ratu i poslije rata svoju školu, u koliko je to potrebno za školu rada. Mi ovaj ostatak iz vremena ovisnosti moramo posve da preobrazimo, kako je to prikazao Dr. J. Turčič u svojoj Osnovi za preobražavanje naroda »škole«. U jednom od glavnih interesa je naroda i učiteljskog staleža naših srednjih i osnovnih škola, da Knjižnica praktične pedagogije najde moralnu i materijalnu potporu, koja će joj omogućiti da poda našoj školi nužno podlogu za sigurnu i temeljitu preobrazbu u stanje, kakvo su dostigli napredni narodi.

—k Sokolskemu naraščaju! Zbor! II. 1923. Izdala Sokolska župa Maribor. Prav ličen in priročen koledarček ima sledečo vsebino: Koledar 1923. Za sokolskim praporom. (Pesem.) 1. Jugoslov. vsokolski zlet. Fugnerjeva stoletnica. Naša dolžnost do neosvobojenih bratov. Slovensko Sokolstvo. Fran Podobnik. Slike: 1. Predaja prapora. 2. Sprevod naraščaja. 3. Stik naraščaja. 4. Proste vaje. 5. Fran Podobnik.

Naša kulturna organizacija.

—ko Ljubljanske tovariše(ice) katerim sem izročil nabiralne pole »Šolske matice«, prosim, da mi iste v svrhu imenika članov, čimprej vrnejo. Naj ne bo med nami, ne tovarišice ne tovariša, ki bi ne bil član tega edinega pedagoško-literarnega društva. Vsi izgovori, bodisi glede poviška članarine ali rastoče draginje so pri zavednem učitelstvu ničevi. Stanovska zavest, dobra volja in razumevanje za to, tako koristno in slovenskemu učitelstvu neobhodno potrebno društvo, naj stopijo tu v ospredje in premostijo vse ovire in težkosti, ki so nam v današnjih razmerah trenutno napoti. S tem bomo ustvarili »Matici« trdnjše podlago in sigurnejši obstanek, sebe pa dvignili na višek stanovske izobrazbe. Mnemja pa sem, da za »Sol. matico« sploh ni treba reklame, ker je že namen ter dolgoletno uspešno in smotreno delovanje iste v prid šolstvu in učitelstvu zadostna reklama. — Poverjenik Rado Grum.

Naša gospodarska organizacija.

—g. Darila »Učiteljskemu domu v Mariboru«. Obveznice 7% drž. invest. posojila (s kuponi od septembra 1922 dalje): Haberman Franjo, učit., Krčevina 2 à 100 Din. Preindl Rado, naduč., Megla Milan, učit., Irgolič Roza, učit., Gabršek Lucija, učit., Belšak Slavka, učit., Belšak Ludovik, učit., vsi pri Vel. Nedelji, vsak à 100 Din. Tako je prav! Vsi od prvega do zadnjega, kakor Zrečani! Skupaj 8 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 30 obveznic à 100 Din = 3500 Din. Srčna hvala vsem darovalcem, posebno pa vrlim Velikonedelčanom! — Zamudniki, posnemajte jih!

—g IV. izkaz darov za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«. Okraj Brežice: Videm ob Savi 50 Din. Kje je ostalih 10 šol? Okraj Konjice: Konjice, deš. osn. šola 30 Din; Rakovec 3 Din. Okraj Ljutomer: Cven 30 Din. Okraj Ormož: Sv. Lenart 10 Din; Središče 60 Din; Svetinja 30 Din. Okraj Bistrica: Slov. Bistrica deš. osn. šola 18 Din. Okraj Prekmurje: Vel. Dolenci 25 Din; skupaj 274 Din. Zadnji izkaz z dne 11. novembra izkazuje 4368,25 Din, današnji 274.— Din, skupaj torej doslej 4342,25 Din.

—g Poziv učiteljem staršem. Vse tovarišice in tovariše, ki so zainteresirani na tem, da se v okrilju Učiteljskega konvikta omogoči študiranje njihovih otrok in v ta namen zgradi v Ljubljani zašilno zavetišče, naj takoj vpošljejo na naslov šolskega vodstva v Cerkljah pri Kranju podroben opis družinskih razmer. V slučaju, da bi se ne mogli iz katerikoli vzrokov udeležiti občnega zbora, (ki ga zahteva učit. dr. kranj. okr.) naj prilože primerno pooblastilo brezobveznega zastopništva po tamkajšnjem nadučitelju. Ultimatum.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici“!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+go IZ SEJE GLAVNEGA ODBORA V BEOGRADU, DNE 5. IN 19. X. 1922.

Aktivnejše delo UJU. Predsednik g. M. Jović govori o tome, da se predzumu mere, da bi rad u Udruženju bio što aktivniji i obimniji. Odbor se u svemu složio s njim.

Za izdelavo našega programa. G. J. P. Jovanović je za to, da se u smislu donesene rezolucije povodom njegove rasprave utvrdi program rada i posle u toku godine raditi na njegovom ostvarenju.

Potreba posebnega stalnega strokovnega tajnika za UJU. G. Mil. Stanković iznosi razloge da je potrebno imati naročito lice za sekretara Gl. Odbora kome će to biti isključivi posao. Njegova bi dužnost bila pored otpravljanja administracije, i ta, da prima i otvara poštu i da je raspoređuje. To bi se lice imalo osloboditi školske dužnosti. On misli, da bi to mesto trebalo ustupiti g. Drag. Iliću, ovd. učitelju, koji je sada na radu u Domu Maloletnika. Povodom ovoga a po prethodnom sporazumu odlučeno: da se u svemu nastupi po predlogu.

Stiki in delokrog Glav. Odb. in poverjeničtev UJU. V. K. Petrović veli, da bi potrebno bilo radi uspešnijega rada: 1. da se svakome članu izvršnog Odbora dodeli po koja pokrajina, s kojom bi on bio stalno u vezi; 2. da se donesene rezolucije razrade i po njima postupi; 3. da se jednom regulise odnošaj Povereništava i Glav. Odbora i da se utvrdi krug njihovoga rada. Posle ovoga, svakojako, ne bi se desilo, da poslove Glav. Odbora preduzimaju i rade pojedina Povereništva. Odbor usvaja njegove predloge.

Ločitev blaginista UJU od blaginje poverjeničtva Beograd. G. Mil. Stanković iznosi razloge i predlaže, da se odvoji kasa UJU od kase Povereništva — Beograd tako, da Udruženje ima svoga zasebnoga blaginika, G. Steva Đorđević imao bi da se opredeli: hoće li ostati blaginik naš ili će ići u Povereništvo. Odbor prednje usvaja.

Gmotno stanje centralnega ped. glasila UJU. — »Učitelja«. G. Mih. Stanković veli da je veliko dugovanje preplate na »Učitelja« i misli, da treba što aktivnije poraditi na naplati istog. Predlaže, da se to stavi u dužnost administratoru, a za prekoračen rad, da mu se odredi osobena nagrada. Odlučeno: usvaja se predlog s tim, da se administratoru izda 10 od sto nagrade za naplaćenu veresiju do kraja 1921. g.

Konečni skleni na ureditev financ in sanacijo listov UJU. Povodom rdavoga finansijskoga stanja Udruženja razvio se razgovor o tome koje bi mere trebalo preduzeti, da bi se isto popravilo. Odlučeno: 1. apelovati na uprave svih učiteljskih društava i sve školske nadzornike, da pristupe naplati dužne preplate za »N. Prosvetu« i »Učitelja«; 2. da se izdvoji kasa Udruženja od kase Povereništva — Beograd tako, da blaginik ima više vremena da razmišlja i radi na prikupljanju prihoda; 3. da se nabavlja jeftinija hartija za »Učitelja«, pa makar bila i lošijeg kvaliteta.

Iz poverjeničtva UJU v Ljubljani.

—pov Blaginikom okrajnih učiteljskih društev! Te dni bomo razposlali okrajnim učiteljskim društvom obračune o članarini za leto 1922. Pri sestavljanju teh smo se ozirali na čas odglašenja oziroma priglasenja posameznih članov, v kolikor je to razvidno iz naših članskih seznamov in naznanil, prememb v številu članstva, pri posameznih društvih.

Ker se običajno plačuje članarina četrtletno, smo tudi v obračunu razdelili člane v take, ki naj plačajo članarino društvu za celo leto, za tričetrt leta, za pol leta ali četrt leta.

Vzemimo, da odglasi društvo člana B dne 18. septembra 1922. Dotični je bil tričetrt letno članarino. Za ostalo četrtino leta plača zanj članarino tisto društvo, v katerega se je potem včlanil.

Tega principa smo se držali pri sestavljanju letošnjih obračunov. Razume se, da pri vseh članih to ne bo držalo, ker je mnogo članov vplačalo članarino v prvih mesecih letošnjega leta. V takem slučaju bodo nastale v obračunih male difference, ki naj nam jih tovariši blaginiki javijo, da bomo z računi povsem na jasnem.

Tovariše blaginike prav vljudo in muno prosimo, naj kolikor mogoče hite s pobiranjem članarine. Zelo bi nam bilo ustrezno in delo zelo olajšano, če bi bila vsa članarina vplačana do konca decembra t. l.

Vpoštevamo, da si je v teh slabih časih težko odtrgati vsak še tako majhen znesek. Toda malo dobre volje in stanovske zavesti je treba, pa vse gre.

Blaginništvo UJU poverjeničtvo, Ljubljana.

VSEM OKRAJNIM DRUŠTVOM!

Razposlali smo predsednikom vseh okrajnih društev tiskovine za članske izkaze za leto 1923. (na pridejanem lističu v zavojih je pomotoma označena letnica 1922). Izpolnjene izkaze je vrniti pravočasno, zato da bo red v upravi kar velja zlasti glede ugotovitve naklade listov.

Vsak izkaz mora biti izpolnjen po abecednem redu v petih izvodih. En izvod obdrži društvo samo drugega strokovno tajništvo, tretjega glavni blaginik, četrti upravnisti »Popotnika« in »Učit. Tovariša« in petega UJU v Beogradu. Razen prvega je vposlati druge štiri na strokovno tajništvo najkasneje do 10. januarja prihodnjega leta. Na posebni polji naj se izkažejo oni člani, ki jih je društvo izkazalo prejšnje leto, pa so se med letom izselili (društvo — bivališče) izstoppili ali izpremenili ime (omozili). — Vsako izpremembo v članstvu (pristatek, odpadek, preselitev, ime prejšnjega in novega društva) je vedno sproti naznaniti strokovnemu tajnistvu. — Društvo je odgovorno za točno vplačano članarino od vsakega naznanjenega člana. Člani, ki zaostajajo s članarino naj se takoj sporoče glavnemu blaginiku UJU pov. Ljubljana, da se jim ustavi listi.

Opozorjamo nadalje ona okrajna društva, ki še niso prijavila kandidatov zastopnikov učiteljstva v višji šolski svet, da to v smislu razposlane okrožnice tako i store, ker določeni termin že poteka.

UJU poveri. Ljubljana.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ Vabilo na občni zbor »Društva slovenskih učiteljic« v Ljubljani, ki se vrši v četrtek dne 28. decembra 1922. ob pol 10. uri dopoldne v šoli pri Sv. Jakobu 1. nadstropje s sledečim dnevnim redom: 1. Društvena poročila. 2. Volitve. 3. Predavanje tovarišice g. Engelhanove »Potovanje po Čehoslovaškem«. 4. Dečji dom. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO BO ZBOROVALO v soboto, 16. decembra t. l. ob 6. uri zvečer na Šentjakovski šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Nominiranje kandidatov za prihodnje volitve v Višji šolski svet. 3. Slučajnosti. — Odbor.

+ SLOVENJGRASKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 9. novembra t. l. v Slovenjgradcu ob sicer povoljni, a ne »polnoštevilni« udeležbi.

Otvoritev: Predsednik pozdravi vse navzoče, posebno nove članice tov. M. Pirnatovo in J. Pučeljovo. Tov. M. Smidu in tov. K. Kociancig, ki sta prošla za vpokojitev, želi še mnogo zdravih let in da še nadalje ostaneta zvesta člana našega društva. — Ob tej priliki izražajo vsi »ogorčenje« nad netaktnostjo, s katero se je tov. Kociancig opozorilo, da prosil za vpokojitev. Službovala je čez 30 let vestno in neumorno.

Dopisi: Tov. Jančič priporoča svojo novo risarsko knjigo. — Ustanovni odbor »Učiteljskega doma« v Mariboru priporoča pristop korporativnega članstva kot člani tega doma. Članarina znaša letnih 10 Din. — O tem se bode glasovalo na kakšnem prihodnjem zborovanju po sprejetju pragmatike.

Poročilo o pokr. skupščini na Bledu poda tov. tajnica; tov. Repič pa oriše zanimive višje s svojega potovanja v Sarajevo in o poteku skupščine v zadovoljnost vseh navzočih.

Rezolucije: 1. UJU naj posreduje na mero-dajnem mestu, da se učiteljem-voditeljem in učiteljicam ženskih ročnih del takoj popravi krivica, ki je prve zadela s črtanjem funkcij doklad, druge s krašanjem dnevnice. Slednje se naj dovede do popolnega izenačenja dolžnosti in pravic, ki jih ima drugo učitelstvo.

2. »Matični list«. Stavi se predlog, da bi komp. šolska oblast »Matični list«, ki se kaže vedno bolj nepraktičen, nadomestovala zopet s prejšnjim »imenikom«.

Prihodnje zborovanje bo 7. decembra v Slovenjgradcu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARNBERŠKI OKRAJ je zborovalo dne 25. novembra 1922 v Marnbergu. Od 35 članov je bilo prisotnih 28. Pri otvoritvi pozdravi predsednik novovstopivše člane, (Brandstetter, Knapič, Kogelnik, Nagode, Perko) navzočega okr. šol. nadz. g. Grmovška in gosta ravn. Humecka in tov. Hrena iz Maribora.

1. Za sestavo predl. glede volitev naših zastopnikov v višji šolski svet poveri društvo 3 člane (Golob, Lešnik, Womer), ki stopijo v stik z ostalimi obmejnim društvi.

2. O pokr. skupščini UJU pov. Ljubljana — na Bledu poroča tov. Vidmarjeva. Prav temeljito in obširno v izbranih besedah oriše potek skupščine, tako da so prisotni z velikim zanimanjem sledili njenim izvajanjem ter je žela za to vsestransko odobravanje navzočih.

3. Naši prošnji se je radevolje odzval tov. Hren iz Maribora, ki je bil delegat poverjeničtva, da nam poroča o glavni skupščini v Sarajevu. Orisal nam je z njemu lastno zgovornostjo zanimivosti s svojega pota v Sarajevo, o poteku in načinu zborovanja, karakteriziral je naše stanovske tovariše iz drugih pokrajin, njihovo temperamentno vedenje in postopanje ob priliki zborovanja.

4. Predavanje ravn. Humecka »Risanje kot jezik«. Razkazoval nam je na treh primerih praktično uporabo risb pri prirodoopisu: »živilen-

ska pot rjavega hrošča«, iz prirodoopisa: »kako nastane toplomer in kot tema iz življenja: »ne-viht« v petih slikah. Spretnega risarja je vse občudovalo. Predaval je nad eno uro — skoro nič govoril — a povedal veliko. To je predavanje brez besed, kjer učitelj samo riše, deca pa se vadi opazovati in se potom opazovanja dovede do samostojnega pripovedovanja. H koncu nam je dal navodila o vporabi Jančičeve knjige »Naj-novejše risanje v ljudski šoli«.

5. Članarina za l. 1923. se določi na 100 Din letno in 10 Din prisp. za »Učit. dom«. Vsak član naj se do 31. decembra 1922 pismeno izjavi, ali ostane v l. 1923. še član in se obenem zaveže plačati članarino četrtletno vnaprej. Članarina pobera šolski vodja vsakega prvega in odpošlje blaginiku.

6. Predlog: Pov. UJU Ljubljana se predla-ga, da zahteva od vseh društev, da naj ista prijavijo samo one člane, ki so se izrečno sami prijavili in tudi plačujejo članarino redno vnaprej, sicer se jim ustavi članarinski list. S tem bo tudi red pri razpošiljanju listov ter se vsled tega prihrani precej izdatkov — ker se bo tiskalo le toliko izvodov listov, kolikor je v resnici plačujočih članov.

7. Na predlog odbora se sprejmejo: Resolucije A. Obmejno šolstvo. 1. Pov. UJU se naroča, na naj pri v. š. sv. ponovno zahteva, da bo isti nameščal v naš okraj vedno najboljši in delavne učne moči ter naj skrbi, da bodo v tem okr. vsa mesta zasedena. Nam ne koristijo samo odloki, s katerimi se naroča okr. š. n., da isti iz okr. samega uredi nameščenje. Posebno naj se ne odvzamejo moške moči v okr. samem iz nem-škutarskih in narodno ogroženih industrijskih krajev, kjer je treba oskrbovati obrtne šole in prosv. delo izven šole. Nadalje naj se ukrepi ene šol. obl., ki razmere natančneje pozna, ne razve-ljavljalo od druge višje instance. S to rešitvijo nikakor ni ustrezno zahtevi obmeje šolstva.

2. Pov. UJU naj skrbi, da se res kmalu zasigura gmotno stanje obmejnega šolstva ter pod-reza, da se predlog v. šol. sveta kmalu ugodno reši. Za vzgled naj nam bodo naši sosedje on-stran drž. meje, tam imajo vkljub slabi valutni in gospodarski krizi vedno odprte roke za razšir-jenje prosvete ob meji. Imajo podp. za učitelj-stvo, za učence in šole, pa brezplačne knjige in učila.

3. Za učitelstvo na meji se zahteva gmotna podpora le od strani države — posredno ali ne-posredno. Službena leta naj se štejejo 2 za 3. Zasigura se naj jim garancija, da dobe po goto-vih letih na lastno prošnjo lepša mesta v zalednj. Gleda naj se, da se predlog viš. š. svet res udeleži in ne ostane samo pri obljubah na pa-pirju.

4. Družba sv. Cirila in Metoda pa naj skrbi le za podporo učencem in šolam — z učili in knjigami.

Le s temi predpogoji bomo lahko ustregli vsestranskim zahtevam obmejnega šolstva.

5. Vpraša se pov. UJU v Ljubljani — ali že posluje nova osnovni obmejni odsek — in kaj je že storil?

6. Naše društvo se obrača na pover-jeničtvo UJU v Ljubljani, da naj isto vztraja na zahtevi enotnih pol. počitnic.

7. Pov. UJU Ljubljana naj ukrene, da se pomanjkljivi proračun za prosveto v Slov. po-pravi, da se med drugimi nedostatki, kakor uki-rljenje opr. doklad, dnevnice učit. ž. r. d., vrtna-ricam itd., ki ogrožajo napredek šolstva, odpravi in omogoči tudi to, da bo imel novo ustan. nadz. šol. vrtoj v Ljubljani zedosti sredstev na razpo-lago in bo lahko zahajal za to postavljeni nad-zornik med učitelstvo in dajal prepotrebna na-vodila in nasvete: sicer izgubi isti oddelek svoj namen.

8. Pov. UJU Ljubljana se prosi, da izpo-sluje, da bodo šolske prireditve prirejane izven šolskih prostorov tudi davka proste, ker so slu-čajni, da v šoli ni zato primerne prostora in so prisiljeni iskati prostorov drugod. Sploh naj bo-do šolske prireditve v vsakem oziru davka proste!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu. P. E. — v C.: Ker ste prejeli usten odgovor v tajništvo, opuščamo odgovor.

—lu. Z. v P. Danes prinašamo izkaz uspo-sobljenostnih preizkušenj, ki nam ga je dostavilo ravnateljstvo učiteljstva. — Izkaza abiturientov nismo prejeli. Opozorite dotične abituriente, ki Vas vprašujejo, zakaj ga ne priobčimo, da naj napišejo imena abiturientov, na dopis pošljejo uredništvo, in natisnjen bo. — Isto velja za vse one, ki povprašujejo: zakaj tega in onega ni v listu? Recite jim, pišejo naj in v listu bo! Ured-ništvo ima dovolj posla z zasledovanjem načelne smeri naše stanovske in prosvetne politike, kar je glavna naloga lista. — Urednik ima poleg lista tudi svoje službene dolžnosti.

—lu. J. W. n. M.: Vaš predlog smo izročili pov., da ga preštudira v koliko je izvedljiv z ozi-rom na zakon in izvršilno naredbo, in da ga predloži nato širjemu sosvetu.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učitelj-skega konvikta« v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. nov. t. l. Din 579.537-31

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4%.

Uradno ure: Vaak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znakov za 3 Din se ne odgovarja.